

บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม
Organizational Climate Affecting School Effectiveness in Government Secondary School
in Nakhon Pathom Province

กัณฑ์อเนก สุภัทรศักดิ์ดา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณีย์ ยอดสิน**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญานา ยืนยาว***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) วิเคราะห์บรรยากาศองค์การซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม จำนวน 196 คน ได้มาโดยใช้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีความตรงด้านเนื้อหา ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านบรรยากาศองค์การเท่ากับ 0.98 และด้านประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. บรรยากาศองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์การ ความรับผิดชอบ รางวัล ความอบอุ่น การสนับสนุน อัตลักษณ์องค์การ และความเสีย

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย คุณภาพนักเรียน ความพึงพอใจของบุคลากร ประสิทธิภาพบุคลากร การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และกระบวนการบริหาร

3. บรรยากาศองค์การของโรงเรียน ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ (X_2) รางวัล (X_3) การสนับสนุน (X_5) และอัตลักษณ์องค์การ (X_6) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y_{tot}) โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 80.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot} = 0.53 + 0.25 (X_5) + 0.28 (X_2) + 0.21 (X_6) + 0.15 (X_3)$

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of organizational climate; 2) study the level of the school effectiveness; and 3) analyze organizational climate affecting the school effectiveness. The research sample was 196 administrator and teachers of the government secondary school in Nakhon Pathom province, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district places. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher with IOC content validity between 0.67 and 1.00. The internal consistency reliability coefficients of the questionnaire 0.98 for organizational climate and 0.97 for school effectiveness. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

คำสำคัญ: บรรยากาศองค์การ, ประสิทธิภาพของโรงเรียน, มัธยมศึกษา

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

** , *** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

The findings of this research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, the organizational climate was at a high level. These aspects were as follows: structure, responsibility, rewards, warmth, support, organizational identity and risk.
2. Overall and in specific aspects, the school effectiveness was at a high level. These aspects were as follows: student quality, staff satisfaction, staff performance, learning organization and management process.
3. The organizational climate in the aspect of responsibility (X_2), rewards (X_3), support (X_5) and organizational identity (X_6) together predicted the school effectiveness (Y_{tot}) at the percentage of 80.50 with statistical significance at .05. The regression equations was $\hat{Y}_{tot} = 0.53 + 0.25 (X_5) + 0.28 (X_2) + 0.21 (X_6) + 0.15 (X_3)$.

Keywords : Organizational climate, School effectiveness, Secondary school

กฤษฎีกา

ประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจนั้นมีการแข่งขันกันสูงขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ประเทศไทยจึงต้องมีการปรับตัวโดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย แต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดอาทิ คุณภาพคนไทย องค์ความรู้ ทักษะ ทักษะคิดของแรงงาน คุณภาพสังคมและมีความเหลื่อมล้ำ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่การบริหารจัดการภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้การผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่ ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 1) “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 10, 16) ดังที่ ฐาปนีย์ พวงงาม (2560, หน้า 273) กล่าวว่า การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งโรงเรียนถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่ประกอบด้วยคุณภาพผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตลอดจนมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนทุกแห่งจะต้องมีแนวปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

บรรยากาศขององค์กร เป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งบุคลากรในองค์กรสามารถรับรู้และมีประสบการณ์ร่วมกัน บุคคลย่อมจะต้องมีบุคลิกภาพที่แสดงถึงความเป็นตนเองเช่นเดียวกับองค์กรหรือหน่วยงาน ดังที่ สัมฤทธิ์ วัฒนีย์ (2552, หน้า 43) กล่าวว่า บรรยากาศขององค์กรจะเป็นความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานต่อลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์กร มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน บรรยากาศที่พึงประสงค์

ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กรและจะเป็นการสนับสนุนการจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ ประภาส คุณเจริญทรัพย์ (2554, หน้า 107-108) กล่าวว่า การที่โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพนั้น โรงเรียนต้องบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลในด้านต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิผลและคุณภาพ สอดคล้องกับธัญญา ธรรมโสภณ (2560, หน้า 385) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีความเป็นผู้นำที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการที่ดี จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา และการสร้างแรงจูงใจให้ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาจากนักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ และมีผลการเรียนสูงขึ้น

จากการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ใน 5 กลุ่มสาระหลัก ยังมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะต้องมีการพัฒนาให้สูงขึ้นต่อไป และทางด้านโอกาสทางการศึกษายังพบปัญหานักเรียนออกกลางคัน ซึ่งสอดคล้องกับทินกร คลังจินดา (2557, หน้า 131-137) พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในภาพรวมยังไม่ผ่านตามเกณฑ์ และคิดวิเคราะห์ที่ยิ่งต่ำกว่าเกณฑ์และจากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ คะแนนเฉลี่ย ใน 5 กลุ่มสาระวิชาหลัก ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนการสอบของระดับประเทศ จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา บรรยายภาคองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอนตามบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา และประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

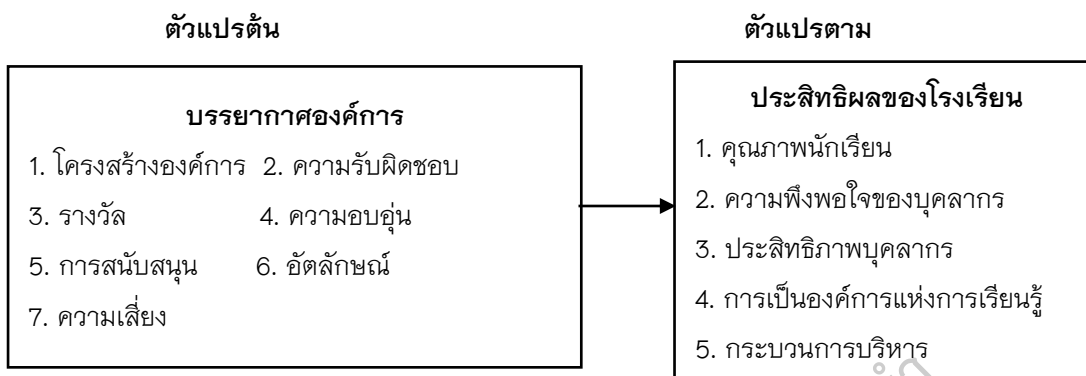
1. บรรยายภาคองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับใด
3. องค์ประกอบของบรรยายภาคองค์การใดบ้างที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยายภาคองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อวิเคราะห์บรรยายภาคองค์การซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2560 ซึ่งมีทำเลที่ตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอในจังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2560 ซึ่งมีทำเลที่ตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอในจังหวัดนครปฐม โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan, (1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกาพันธ์, 2557, หน้า 178-180) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนละ 2 คน และครูโรงเรียนละ 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 196 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มี 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ประสบการณ์การปฏิบัติงานในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์การ และประสิทธิผลของโรงเรียน สร้างแบบสอบถามตามดัชนีชี้วัดให้ครอบคลุมนิยามตัวแปรที่ศึกษา โดยผ่านคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถามแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และแปลผลค่า IOC ที่คำนวณได้ โดยเลือกเฉพาะข้อกระทงคำถามที่มีค่าดัชนีระหว่าง 0.67

และ 1.00 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปทดลองใช้ (tryout) กับผู้บริหาร และครูโรงเรียนของรัฐในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ซึ่งอยู่ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเดียวกันกับจังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงด้านบรรยาการองค์การเท่ากับ 0.98 และด้านประสิทธิผลของโรงเรียนเท่ากับ 0.97 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 196 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 196 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าความถี่ (frequency) 2) ค่าร้อยละ (percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (mean) 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และ 5) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับบรรยาการองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยาการองค์การของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย อันดับแรก คือ อัตลักษณ์องค์การ รองลงมาได้แก่ โครงสร้างองค์การ ความรับผิดชอบ การสนับสนุน ความอบอุ่น รางวัล และความเสียสละ ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนมีระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ลำดับแรก คือ ประสิทธิภาพบุคลากร รองลงมาได้แก่ กระบวนการบริหาร ความพึงพอใจของบุคลากร การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพนักเรียน ตามลำดับ

3. บรรยาการองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม เรียงตามอิทธิพลจากมากไปน้อย คือ 1) การสนับสนุน 2) ความรับผิดชอบ 3) อัตลักษณ์องค์การ และ 4) รางวัล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 80.50

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บรรยาการองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บรรยาการองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อัตลักษณ์องค์การ อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ โครงสร้างองค์การ และความรับผิดชอบ ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ ของโรงเรียน

นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งตัวนักเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร ชุมชน ตลอดจนสังคม ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างกำหนดทิศทางของบรรยากาศองค์การในโรงเรียนให้เป็นที่ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ บรรยากาศองค์การจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวภัทร ช้างนะ (2555, หน้า 43) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การมีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์การ บรรยากาศองค์การยังมีผลต่อการจูงใจ ในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายด้วย หากองค์การได้นำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการที่มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยก็จะมีผลทำให้องค์การนั้นมีความยืดหยุ่น ทำให้เกิดผลดีต่อผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหาร ทำให้อายุขัยขององค์การสัมฤทธิ์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ จตุรงค์ (2554, หน้า 84-89) ได้ศึกษาและทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเรียงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีขวัญกำลังใจสูง ด้านการมีข้อขัดแย้งต่อกัน ด้านการมีโอกาสในการทำงาน ด้านการก้าวหน้าทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา ด้านการไว้วางใจ และด้านการยอมรับนับถือ ตามลำดับ ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศองค์การนั้นมีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายหรือนโยบายต่างๆ ผู้บริหารควรเสริมสร้างบรรยากาศองค์การอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคลากร มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสายใยการติดต่อสื่อสารเพื่อการบริหารงานและประสานงาน ให้สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายร่วมกันได้ ทั้งทางด้านผลตอบแทน โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ความมั่นคงปลอดภัย การยกย่อง การยอมรับนับถือ เห็นคุณค่าของผู้ปฏิบัติงานหรือได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ อันจะส่งผลให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพบุคลากร อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ กระบวนการบริหาร ความพึงพอใจของบุคลากร การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพนักเรียนตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิผลของโรงเรียนเกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลากรจึงเป็นส่วนสำคัญในการวัดระดับความสำเร็จในเป้าหมายของโรงเรียน และเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันแนวคิด นโยบายต่างๆ ในการบริหารให้ดำเนินไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยแท้จริง การบริหารก็เป็นส่วนหนึ่งใน การกำหนดทิศทางในเป้าหมายของประสิทธิผลโรงเรียนที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบทำให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติเป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้อง จนเกิดความพึงพอใจของบุคลากรในการช่วยกันพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเข้าใจและเต็มใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันอย่างเป็นเครือข่าย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีความยั่งยืนของตนเองและองค์การตลอดจนเกิดนวัตกรรมที่มีการเอื้ออำนวยความสะดวก และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทั้งองค์การ สามารถปรับตัวและเท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลง โดยมีการกระตุ้น พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะรวมไปถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาองค์การให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การร่วมกันพร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้ทุกรูปแบบ มีกระบวนการตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจนเกิดผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของวิเศษ ภูมิวิชัย (2552, หน้า 123) กล่าวว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพและความมีชื่อเสียงของโรงเรียน การยอมรับสนับสนุนจากชุมชนและสังคม โดยเฉพาะนักเรียน

ผู้ปกครอง เป็นเรื่องสำหรับผู้บริหารต้องคำนึงถึง ต้องมีการตรวจสอบและประเมินตนเอง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าโรงเรียนมีคุณภาพดีมีประสิทธิผลที่เกิดจากการบริหารจริง ที่สำคัญไปกว่านั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ว่ามีองค์ประกอบใดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง ของปัจจัยเหล่านั้นมาวางแผนพัฒนาโรงเรียนพร้อมทั้งมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy & Miskel (1991, p. 373) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ปรากฏชัดในโรงเรียน ความสามารถที่จะตรวจสอบได้ ความสำเร็จทางการศึกษา ข้อทดสอบความสามารถของนักวิชาการ อัตราการลาออกของนักเรียน ความพึงพอใจของครู และคุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของทินกร คลังจินดา (2557, หน้า 131-134) ศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นการที่โรงเรียนมีระดับของประสิทธิผลที่ดีจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนจึงมีส่วนร่วมร่วมกันในการใช้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหาร จัดการศึกษา และการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจนเกิดผลลัพธ์ ที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย อันเป็นความสำเร็จของการบริหารงานของโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ที่อาศัยหลักการแนวคิดและทฤษฎีเป็นแนวทาง ความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรที่เพียงพอมีคุณภาพ เป้าหมายที่ชัดเจน วิสัยทัศน์ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งได้กำหนดไว้ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ในการช่วยกันผลักดันและพัฒนาโรงเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม เรียงตามอิทธิพลจากมากไปน้อย คือ 1) การสนับสนุน 2) ความรับผิดชอบ 3) อัตลักษณ์องค์การ และ 4) รางวัล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 80.05 ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศองค์การมีความสอดคล้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งบรรยากาศองค์การเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากบุคคลไม่ได้ทำงานอยู่เพียงลำพัง แต่การทำงานนั้นอยู่ภายใต้การกำกับ การควบคุม โครงสร้างองค์การ แบบของผู้นำ กฎระเบียบต่างๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่อาจมองแต่เห็นแต่สามารถรับรู้ได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อตัวบุคคล องค์การ และการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และทัศนคติ ซึ่งจะมามีอิทธิพลต่อการบริหารของผู้บริหาร และการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ ด้านการบริหารจัดการทั้งต่อผู้บริหารและบุคลากร ในองค์การเป็นอย่างมาก แล้วยังมีผลต่อการจูงใจในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายด้วย บรรยากาศองค์การที่ดีมียอมมีส่วนช่วยส่งเสริมระดับของประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของกัสส์นิซา ธรรมจง (2555, หน้า 25) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การบริหาร ผู้บริหารและบุคคลอื่นๆ ในองค์การเป็นอย่างมากยังมีผลต่อการจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความรู้ เต็มเวลา และเต็มใจ จะทำให้เกิดประสิทธิผลในหน่วยงานนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของทินกร คลังจินดา (2557, หน้า 131-134) ศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างองค์การ 2) ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3) ด้านเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน 4) ด้านความรับผิดชอบ และ 5) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ 0.842 และร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ร้อยละ 70.9

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ บรรรยากาศขององค์การมีส่วนช่วยส่งเสริมประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งบรรยากาศขององค์การเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กับระดับของประสิทธิผลโรงเรียน องค์การต้องให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและพฤติกรรมของบุคลากร จนเกิดเป็นความผูกพันที่มีความเชื่อมั่นต่อองค์การทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านผลตอบแทน โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ความมั่นคงปลอดภัย ได้รับการยกย่องยอมรับนับถือเห็นคุณค่าของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะทำให้บุคลากรปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมาย การแสดงออกถึงการรู้จักหน้าที่ของตน มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ และตรงต่อเวลา เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งการพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตน มีการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นให้ได้รับสิ่งตอบแทน ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้จะเป็นการส่งเสริมระดับของบรรยากาศขององค์การให้มีการพัฒนาขึ้น และยังทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนบุคลากรในโรงเรียน โดยการสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งทางด้านผลตอบแทน โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ความมั่นคงปลอดภัย ได้รับการยกย่องยอมรับนับถือ ซึ่งจะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรร่วมกันเสริมสร้างความรับผิดชอบแก่บุคลากรในโรงเรียน ให้บุคลากรปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมาย แสดงออกถึงการรู้จักหน้าที่ของตน มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ และตรงต่อเวลา เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ตามเวลาที่กำหนด

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ขององค์การให้มีความโดดเด่น สามารถแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ปราบกฏและเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นคุณค่าในการให้รางวัลแก่บุคลากรในโอกาสต่างๆ แก่บุคลากรที่มีผลงานดีเด่นได้รับสิ่งตอบแทน ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินจะช่วยกระตุ้นให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์การในโรงเรียนของรัฐ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์.
- ฐาปณี พวงงาม. (2560). “องค์ประกอบการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย* 9, (2) : 273.
- ทินกร คลังจินดา. (2557). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธัญศญา ธรรมโสภณ. (2560). “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาล”. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย* 9, (2) : 385.
- ประภาส คุณเจริญทรัพย์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารการศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. ราชบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ภัลลณีชา ธรรมจง. (2555). *บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในอำเภอนิคมน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเศษ ภูมิวิชัย. (2552). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ศ.ด. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วีรวัฒน์ จตุรงค์. (2554). *การศึกษابรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สัมฤทธิ์ ผิวนิม. (2552). *องค์ประกอบบรรยากาศองค์การในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. คุษภินิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุภัทร ช่างนะ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2557). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (1991). *Education administration : Theory research and practice*. New York : Random House.